

פרשת וירא

וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו ... (יח ב)

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על אברהם אבינו שביום השלישי והקשה לברית המילה שלו [כאשר היה בן תשעים ותשע שנים] הוא מקיים בזריזות את מצות הכנסת אורחים עם שלושה אנשים שהיו מלאכים: "וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו ... וַיֹּאמֶר אֶ-דְבָרִי אִם בָּא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל בָּא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ. יִקַּח בָּא מֵעַט מִיַּם וְרָחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ, וְאָקְחָה פֶת לֶחֶם וְסַעֲדוּ לְבָכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ ...".

בהמשך הפרשה מסופר ששלושת המלאכים מגיעים אל לוט לסדום וגם הוא מקיים הכנסת אורחים עם שלושת המלאכים.

נשאלת השאלה: מדוע נאמר אצל אברהם "והנה שלושה מלאכים", ואצל לוט נאמר: "יבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בַּשַּׁעַר סֶדֶם". לוט ידע שלפניו מלאכים ואברהם לא ידע?

רש"י מפרש: "אצל אברהם שכחו גדול והיו המלאכים תדירין אצלו כאנשים קראם אנשים ואצל לוט קראם מלאכים".

מסביר הרב יוסף דוב סולוויצ'יק בספרו ימי זכרון: שהמילה מלאך אין פרושה רק יצור רוחני שמימי, אלא יש לה משמעות נוספת: מלאך=שליח. אם כן אברהם שכל חייו היו שליחות אחת גדולה הוא בעצמו המלאך, ולכן אין חידוש שבאים אליו מלאכים, כי לגודל מעלתו של אברהם שליח ה' הם נחשבים כאנשים כמוהו. אך לוט שלא היה גדול כמו אברהם, אצלו המלאכים נחשבו כאנשי מעלה לעומתו.

בספר בית הלוי הסבא רבה של הרב הנ"ל כותב שיש הבדל בין הכנסת האורחים של אברהם ובין הכנסת האורחים של לוט, וזאת בעקבות מקרה שקרה לו באופן אישי כאשר בעל אכנסיה אחד שלא ידע ש"בית הלוי" הוא מגדולי הדור, וזלזל בו ולא ארח אותו כראוי. מאוחר יותר כאשר נודע לבעל האכנסיה שמדובר באחד מגדולי הדור הוא השתטח לרגליו של "בית הלוי" ביקש סליחה ומחילה ורצה לארח אותו בכבוד גדול. הרב סירב להתארח אצלו והוא אמר לו: למדנו בפרשת וירא על הכנסת האורחים של אברהם שמתוארת בהרחבה, ולעומת זאת מספרים מעט מאד על הכנסת האורחים של לוט. ההבדל הוא שאורחיו של אברהם נראו כאנשים פשוטים ולכן להכנסת האורחים של אברהם שיצא מגדרו בעבורם היה ערך רב, לעומת זאת לוט ראה שלפניו מלאכים ולכן אין חידוש במה שכיבד אותם, כי מי לא ירצה לארח בביתו מלאכים. מידת הכנסת אורחים איננה נבחנת ביחסו של המארח לאנשים גדולים, אלא דוקא ביחס של בעל הבית לאנשים פשוטים שפוקדים את ביתו. פנה בעל "בית הלוי" אל בעל האכנסיה ואמר לו: "איזה התנצלות היא זו שאתה אומר לי שלא הכרתי אותי, היחס המשפיל לו זכיתי ממך איננו ראוי אפילו לאדם מן השוק שבא להתארח אצלך". לאחר הדברים הלך הרב לדרכו.

ויש להוסיף: אמרו חז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת השכינה, ועל הקב"ה נאמר בישעיהו נ"ז: "כי כה אמר כֹּהֱנֵי יְהוָה וְגִישָׁא שְׂכָן עַד וְקִדּוּשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקִדּוּשׁ אֶשְׁכֵּן וְאֵת דְּבָרֵי יוֹשֵׁפֶל רוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וְלְהַחֲיוֹת לֵב בְּדַבְּאִים"

על פי "בית הלוי" יש לבאר, שבוודאי מעלה גדולה לקבל פני שכינה, וכי יש דבר גדול יותר מאשר לפגוש את ה'? אלא שהקב"ה בכבודו ובעצמו שוכן דוקא אצל שפלים ונדכאים, ואם כן עלינו ללכת אחר מידותיו, ולהתחבר מתוך ענווה עם האנשים הפשוטים, לארח אותם ולשמח אותם, ולדעת שהחיבור איתם חשוב בעיני ה' יותר מאשר חיבור עם אנשים גדולים ואפילו יותר מקבלת פני שכינה

פרשת וירא

מקור: הרב אילן אלסטר